Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Prawna

2025/2079(INL)

30.6.2025

PROJEKT SPRAWOZDANIA

z zaleceniami dla Komisji w sprawie 28. systemu prawnego – nowe ramy prawne dla innowacyjnych przedsiębiorstw
(2025/2079(INL))

Komisja Prawna

Sprawozdawca: René Repasi

(Inicjatywa – art. 47 Regulaminu)

(Autor wniosku: René Repasi)

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 3

ZAŁĄCZNIK DO PROJEKTU REZOLUCJI: ZALECENIA DOTYCZĄCE TREŚCI PROPONOWANEGO WNIOSKU 7

UZASADNIENIE 13

ZAŁĄCZNIK: PODMIOTY LUB OSOBY, OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCA OTRZYMAŁ INFORMACJE 16

Zgodnie z art. 8 załącznika I do Regulaminu sprawozdawca oświadcza, że przy sporządzaniu projektu sprawozdania otrzymał informacje od następujących podmiotów lub osób: 16

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

z zaleceniami dla Komisji w sprawie 28. systemu prawnego – nowe ramy prawne dla innowacyjnych przedsiębiorstw
(2025/2079(INL))

Parlament Europejski,

– uwzględniając art. 225 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając art. 50 i art. 114 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I)[1],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych[2],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE[3],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie niektórych aspektów prawa spółek[4],

– uwzględniając komunikat Komisji z 28 maja 2025 r. zatytułowany „Unijna strategia na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i scale-up” (COM(2025)0270),

– uwzględniając raport Enrica Letty z dnia 17 kwietnia 2024 r. pt. „Much more than a market” [Znacznie więcej niż rynek],

– uwzględniając raport Maria Draghiego z dnia 9 września 2024 r. pt. „The future of European competitiveness” [Przyszłość europejskiej konkurencyjności],

– uwzględniając art. 47 i 55 Regulaminu,

A. mając na uwadze, że unijne przedsiębiorstwa, w szczególności małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), przedsiębiorstwa typu start-up i scale-up, w różnych państwach członkowskich podlegają bardzo różnym przepisom; mając na uwadze, że ta różnorodność przepisów i koszty poruszania się w nieznanym środowisku utrudniają

[1] Dz.U. L 177 z 4.7.2008, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/593/oj.
[2] Dz.U. L 351 z 20.12.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1215/oj.
[3] Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj.
[4] Dz.U. L 169 z 30.6.2017, s. 46, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1132/oj.

ogólnoeuropejskie finansowanie przedsiębiorstw;

B. mając na uwadze, że jednolity system europejski można osiągnąć nie tylko za pomocą odrębnego aktu prawnego Unii, ale również przez wprowadzenie zbioru przepisów obowiązujących równolegle z krajowym systemem prawnym każdego państwa członkowskiego;

C. mając na uwadze, że wiele unijnych przedsiębiorstw typu start-up i scale-up opracowuje przełomowe technologie; mając na uwadze, że przedsiębiorstwa zagraniczne często przejmują te przedsiębiorstwa, zanim zdążą się one w pełni rozwinąć; mając na uwadze, że takie przejęcia często znajdują się poniżej unijnych progów kontroli połączeń;

D. mając na uwadze, że innowacyjne przedsiębiorstwa potrzebują dostępu do kapitału wysokiego ryzyka, ogólnoeuropejskiej mobilności, skalowalności, wysoko wykwalifikowanych pracowników, ochrony przed „zabójczymi przejęciami" i inwestycji długoterminowych;

Zasady ogólne

1. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do przedłożenia wniosku ustawodawczego w sprawie 28. systemu prawnego dla innowacyjnych przedsiębiorstw („28. system prawny"), który powinien obejmować wniosek ustawodawczy dotyczący dyrektywy, której podstawą prawną będzie art. 50 i art. 114 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE);

2. zdecydowanie sprzeciwia się stosowaniu art. 352 ust. 1 TFUE jako podstawy prawnej, ponieważ – ze względu na wymóg jednomyślności – mogłoby to opóźnić przyjęcie wniosku ustawodawczego; krytycznie odnosi się do stosowania wzmocnionej współpracy, o której mowa w art. 20 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 329 TFUE, lub umów międzyrządowych w celu ustanowienia 28. systemu prawnego;

3. dostrzega, że art. 50 i art. 114 ust. 1 TFUE wymagają środków harmonizujących prawa spółek, które należałoby wdrożyć do prawa krajowego państw członkowskich; uważa, że w tym przypadku należy preferować maksymalną harmonizację, aby zapewnić jednolite przepisy we wszystkich państwach członkowskich;

4. uważa, że 28. system prawny stanowi krok w kierunku dalszego pogłębiania jednolitego rynku i większej integracji europejskiej;

5. przypomina, że przedsiębiorstwa, które dobrowolnie przystąpiły do 28. systemu prawnego, powinny przestrzegać jego zasad;

6. podkreśla, że decyzja przedsiębiorstwa o przystąpieniu do 28. systemu prawnego musi być automatycznie uznawana w krajowych porządkach prawnych wszystkich 27 państw członkowskich;

7. jest świadomy ryzyka, że 28. system prawny może umożliwić obchodzenie krajowej ochrony obowiązkowej dla słabszych stron; podkreśla, że 28. system prawny nie może stać się narzędziem osłabiającym istniejące poziomy ochrony; nalega, aby zabezpieczenia zostały określone za pomocą przepisów prawa materialnego o wysokim poziomie

ochrony oraz za pomocą przepisów kolizyjnych, które zapewniają stosowanie obowiązkowych przepisów krajowych;

28. system prawny dla innowacyjnych przedsiębiorstw

8. uważa, że 28. system prawny powinien koncentrować się głównie na przepisach prawa spółek, a możliwość przystąpienia do niego powinny mieć jedynie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, które nie są notowane na giełdzie; uważa, że 28. system prawny powinien być zbiorem zasad, które należy włączyć do istniejących lub nowych krajowych form korporacyjnych;

9. proponuje, aby formę korporacyjną objętą 28. systemem prawnym nazwać „europejską spółką start-up i scale-up" (ESSU); apeluje, aby dodać skrót „ESSU" do istniejących krajowych skrótów form korporacyjnych;

10. podkreśla, że 28. system prawny pozostaje bez uszczerbku dla prawa Unii i prawa krajowego w dziedzinie indywidualnego i zbiorowego prawa pracy oraz prawa pracowników do współzarządzania;

11. zwraca uwagę, że należy uprościć proces zakładania i rejestracji przedsiębiorstw; apeluje, aby uprościć procedury i umożliwić przeprowadzenie procedury rejestracji w celu utworzenia ESSU w ciągu 48 godzin; apeluje o możliwość składania dokumentów spółki online przez cały cykl życia formy korporacyjnej oraz o pełne wdrożenie zasady jednorazowości przy rejestracji ESSU; uważa, że należy umożliwić stosowanie procedur cyfrowych, takich jak zgromadzenia ogólne i posiedzenia zarządu online;

12. apeluje o utworzenie jednolitego cyfrowego rejestru przedsiębiorstw na szczeblu Unii, który stanowiłby bezpośredni punkt dostępu do rejestracji ESSU, uzupełniając i rozszerzając istniejący system integracji rejestrów przedsiębiorstw (BRIS);

13. apeluje o dalszy rozwój i dostosowanie unijnego identyfikatora przedsiębiorstwa, aby usprawnić rejestrację, zwiększyć przejrzystość i zaufanie, ułatwić weryfikację tożsamości przedsiębiorstwa oraz zwalczać oszustwa i uchylanie się od opodatkowania;

14. jest zdania, że możliwość rejestracji jako ESSU nie powinna być zawężona do nowej kategorii „innowacyjnych przedsiębiorstw" ani do innych kryteriów ograniczających; ostrzega, że utworzenie takiej nowej kategorii zwiększyłoby zbędną biurokrację; precyzuje, że ESSU mogą być tworzone wyłącznie przez osoby fizyczne lub prawne, które mają miejsce zamieszkania lub siedzibę w Unii;

15. uważa, że ESSU powinna móc działać jako samodzielna spółka jednoosobowa lub jako spółka zależna spółki dominującej ESSU;

16. podkreśla, że aby móc zarejestrować spółkę jako ESSU, jej siedziba musi znajdować się w jednym z 27 państw członkowskich; podkreśla, że siedziba i siedziba statutowa mogą znajdować się w różnych państwach członkowskich;

17. podkreśla, że wzrost wydajności, innowacje i włączenie społeczne muszą współgrać; uważa, że należy rozważyć utworzenie programów akcjonariatu pracowniczego dla pracowników ESSU, aby mogli oni uzyskać udziały własnościowe w spółce;

Zabezpieczenia

18. podkreśla potrzebę ochrony europejskich innowacyjnych przedsiębiorstw przed „zabójczymi przejęciami” oraz zapobiegania przenoszeniu innowacji, często wspieranych z europejskich publicznych funduszy badawczych, poza Unię; uważa, że rozporządzenie w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw jest niewystarczające, aby rozwiązać problem „zabójczych przejęć”; apeluje o włączenie do wniosku ustawodawczego opcjonalnych form własności zarządczej, blokad aktywów i różnych rodzajów akcji, zwłaszcza akcji dwuklasowych, w tym akcji weto;

19. jest zaniepokojony ryzykiem podważenia istniejących standardów ochrony słabszej strony w krajowych porządkach prawnych państw członkowskich;

20. uważa, że stosowanie norm kolizyjnych jest bardziej odpowiednim sposobem uwzględnienia kwestii ochrony słabszej strony niż stosowanie przepisów materialnych w nowym wniosku ustawodawczym; domaga się, aby kwestie dotyczące prawa pracowników do współzarządzania były określane przez prawo rzeczywistej siedziby spółki, która jest miejscem głównego zarządu spółki;

Dostęp do kapitału

21. apeluje, aby opracować wzory dokumentów, które miałyby być stosowane w całej Unii w odniesieniu do umów akcjonariuszy i umów spółki;

22. uważa, że nowy wniosek ustawodawczy powinien zawierać zharmonizowane przepisy dotyczące instrumentów dłużnych podobnych do akcji, dzięki którym inwestorzy będą mogli inwestować w przedsiębiorstwa bez nabywania praw do kontroli nad nimi;

Rozstrzyganie sporów

23. uważa, że należy ustanowić alternatywny mechanizm rozstrzygania sporów dotyczących ESSU, aby zapewnić szybkie i fachowe rozstrzyganie sporów; uważa ponadto, że państwa członkowskie powinny rozważyć utworzenie w swoich sądach krajowych specjalnego zespołu ds. sporów między przedsiębiorstwami dotyczących ESSU oraz że takie specjalne zespoły powinny mieć możliwość rozstrzygania sporów w języku angielskim;

Przepisy końcowe

24. zwraca się do Komisji o przedłożenie do pierwszego kwartału 2026 r., na podstawie art. 50 i art. 114 TFUE, wniosku dotyczącego dyrektywy zgodnie z zaleceniami zawartymi w załączniku do niniejszej rezolucji;

25. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji oraz zaleceń zawartych w załączniku Komisji i Radzie.

ZAŁĄCZNIK DO PROJEKTU REZOLUCJI:
ZALECENIA DOTYCZĄCE TREŚCI PROPONOWANEGO WNIOSKU

1. Zasady ogólne i podstawa prawna

Parlament proponuje, aby formę korporacyjną objętą 28. systemem prawnym nazwać „europejską spółką start-up i scale-up” (ESSU). ESSU nie powinna być niezależną ogólnoeuropejską formą korporacyjną, lecz krajową formą korporacyjną istniejącą we wszystkich państwach członkowskich, zawierającą określone elementy zharmonizowane prawem Unii. Skrót „ESSU” należy dodać do istniejących krajowych skrótów form korporacyjnych.

ESSU powinna opierać się na formach korporacyjnych ustanowionych na mocy prawa krajowego. Państwa członkowskie powinny mieć wybór, czy zezwolić istniejącym krajowym formom korporacyjnym na przekształcenie się w ESSU, czy też stworzyć nową krajową formę korporacyjną. Założyciele lub właściciele krajowych form korporacyjnych powinni mieć możliwość dobrowolnego przystąpienia do nowego systemu, który pozwoliłby na korzystanie z oznaczenia przedsiębiorstwa jako „ESSU”.

ESSU powinna być automatycznie uznawana przez krajowe porządki prawne wszystkich państw członkowskich za spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

Prawem właściwym dla utworzenia ESSU powinno być prawo państwa członkowskiego, w którym dane przedsiębiorstwo jest zarejestrowane. Na zasadzie odstępstwa od tej zasady i w celu ochrony wcześniej określonych interesów publicznych powinna istnieć możliwość określenia prawa właściwego za pomocą nadrzędnego łącznika, a nie miejsca założenia spółki.

Podstawę prawną dla ESSU powinny stanowić art. 50 i art. 114 ust. 1 TFUE. Aby osiągnąć pewność prawa w odniesieniu do konstytutywnych elementów ESSU, dyrektywa przyjęta na podstawie art. 50 i art. 114 ust. 1 TFUE musi być aktem służącym maksymalnej harmonizacji.

Parlament jest świadomy ryzyka, że automatyczne uznawanie ESSU może prowadzić do obchodzenia obowiązkowych przepisów krajowych, które chronią słabsze strony. Reguły korporacyjne ESSU powinny zatem pozostawać bez uszczerbku dla przepisów unijnych i krajowych w dziedzinie indywidualnego i zbiorowego prawa pracy, w tym prawa pracowników do współzarządzania, oraz powinny zawierać zabezpieczenia, które skutecznie zapobiegną nadużywaniu ESSU.

2. Zakres

Państwa członkowskie powinny przewidzieć w swoich krajowych porządkach prawnych zbiór przepisów, których przestrzeganie umożliwi krajowym formom korporacyjnym umieszczanie w nazwie skrótu „ESSU”. Aby kwalifikować się do rejestracji jako ESSU, krajowa forma korporacyjna powinna spełniać następujące wymogi:

– musi być podmiotem prawnym posiadającym zdolność prawną, który jest automatycznie

uznawany we wszystkich państwach członkowskich w dniu jego rejestracji;

– musi być spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, w której odpowiedzialność właścicieli za długi spółki jest ograniczona do wysokości ich wkładów;

– nie może być spółką giełdową;

– musi być założona przez co najmniej jedną osobę fizyczną lub prawną mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę w państwie członkowskim;

– musi móc działać jako samodzielna spółka jednoosobowa lub jako spółka zależna spółki dominującej ESSU;

– jej siedziba statutowa musi znajdować się w jednym z państw członkowskich.

Jeżeli krajowe prawo spółek przewiduje minimalny kapitał wpłacony na założenie spółki kwalifikującej się do rejestracji jako ESSU, niezwłocznie wpłacony kapitał musi, do celów rejestracji tej spółki, wynosić 1 EUR, a spółka powinna być zobowiązana do przeznaczania co najmniej 25 % swoich rocznych zysków na ustawowy kapitał rezerwowy, dopóki kapitał ten – wraz z jakimkolwiek początkowo wpłaconym kapitałem – nie osiągnie minimalnego kapitału wymaganego na mocy danego prawa krajowego.

W celu uproszczenia możliwość rejestracji jako ESSU nie powinna być zawężona do nowej kategorii „innowacyjnych przedsiębiorstw" ani do innych kryteriów ograniczających, ponieważ stworzyłoby to dodatkową biurokrację i niepotrzebne obciążenie biurokratyczne.

Jeżeli ESSU zamierza wejść na giełdę, powinna być zobowiązana do przekształcenia się w spółkę akcyjną na mocy prawa krajowego lub unijnego zgodnie z krajowymi i unijnymi przepisami dotyczącymi przekształcenia.

3. Tworzenie formy korporacyjnej

Tworzenie i rejestracja ESSU powinny być w pełni cyfrowe i zgodne z zasadą jednorazowości. Tworzenie ESSU nie powinno trwać dłużej niż 48 godzin.

Po utworzeniu ESSU powinna otrzymać jednolity identyfikator przedsiębiorstwa, aby usprawnić rejestrację, zwiększyć przejrzystość i zaufanie, ułatwić weryfikację tożsamości przedsiębiorstwa oraz zwalczać oszustwa i uchylanie się od opodatkowania.

Aby ułatwić osiągnięcie tych celów, Komisja powinna utworzyć jednolity cyfrowy rejestr przedsiębiorstw dla ESSU na poziomie Unii i zarządzać nim. Taki rejestr stanowiłby uzupełnienie i rozszerzenie istniejącego systemu integracji rejestrów przedsiębiorstw (BRIS). Jednolity cyfrowy rejestr spółek na poziomie Unii nie powinien jednak zastąpić istniejących krajowych przepisów dotyczących zakładania spółek, ale raczej służyć jako wspólny portal. Rejestrując się w unijnym cyfrowym rejestrze spółek, spółka musi wybrać państwo członkowskie, w którym zostanie zarejestrowana, a tym samym prawo krajowe mające zastosowanie do jej rejestracji.

Jednolity cyfrowy rejestr spółek na szczeblu Unii byłby bezpośrednim punktem dostępu dla

przedsiębiorstw chcących zarejestrować się jako ESSU. Rejestracji, uzupełnienia i aktualizacji w tym rejestrze należy dokonać tylko raz, a informacje powinny być dostępne we wszystkich państwach członkowskich dzięki wielojęzycznemu interfejsowi i zharmonizowanym normom identyfikacji zgodnie z rozporządzeniem eIDAS[1]. Rejestr mógłby korzystać z sieci rozproszonego rejestru (DLT) do rejestrowania kluczowych zdarzeń korporacyjnych, takich jak rejestracje lub transfery udziałów, przy użyciu niezmiennych znaczników czasu.

4. Zabezpieczenia

Przepisy dotyczące ESSU powinny pozostawać bez uszczerbku dla indywidualnego i zbiorowego prawa pracy oraz prawa pracowników do współzarządzania.

Prawo właściwe dla indywidualnych umów o pracę powinno być określone wyłącznie w art. 8 rozporządzenia (WE) nr 593/2008.

Jeśli chodzi o kwestie dotyczące prawa pracowników do współzarządzania, zastosowanie powinno mieć prawo obowiązujące w miejscu rzeczywistej siedziby spółki, czyli w miejscu głównego zarządu spółki.

W przypadku sporu lub niepewności co do tego, które prawo krajowe reguluje kwestie związane z prawem pracowników do współzarządzania, zarząd ESSU, przedstawiciele pracowników lub związki zawodowe dysponujące prawem mianowania zgodnie z prawem krajowym, którego stosowanie jest przedmiotem sporu lub niepewności, powinny móc zwrócić się do sądu lub trybunału w państwie członkowskim, w którym spółka ma swoją siedzibę statutową, o wydanie decyzji w sprawie prawa właściwego. Dany sąd lub trybunał powinien mieć jurysdykcję wyłączną w tej sprawie.

5. Zachęcanie do opcjonalnego podejścia długoterminowego

Aby chronić europejskie innowacyjne przedsiębiorstwa przed „zabójczymi przejęciami” oraz zapobiegać przenoszeniu innowacji, których tworzenie często wspierają europejskie publiczne fundusze badawcze, do krajów spoza Unii, państwa członkowskie powinny wprowadzić przepisy umożliwiające przedsiębiorstwom nieodwołalny wybór dodatkowych systemów ochrony prawnej, takich jak:

- rozdzielenie praw do głosowania i praw gospodarczych za pomocą różnych rodzajów akcji, w szczególności akcji dwuklasowych;

- uznanie praw do głosowania za niezbywalne i niedziedziczne;

- podział zysków między inwestorów lub posiadaczy praw gospodarczych na podstawie umowy ograniczonej w czasie lub w wysokości, która może zostać rozwiązana przez

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj).

którąkolwiek ze stron w dowolnym momencie;

– ograniczenie przekształcenia transgranicznego w przypadku podmiotów, które wybrały dodatkowy system ochrony prawnej, w szczególności w odniesieniu do blokad aktywów.

Przedsiębiorstwa, które zdecydowały się na stosowanie takich dodatkowych systemów ochrony prawnej, powinny móc umieścić w swojej nazwie określenie „własność zarządcza”.

Należy zmienić dyrektywę (UE) 2017/1132 w odniesieniu do przekształceń transgranicznych, połączeń i podziałów spółek, aby umożliwić państwom członkowskim, które zdecydowały się na wprowadzenie własnej krajowej formy korporacyjnej typu „własność zarządcza”, ograniczenie transgranicznego przekształcania takiej krajowej formy korporacyjnej do form korporacyjnych innych państw członkowskich przewidujących podobne formy własności zarządczej.

6. Przyciąganie talentów

Wzrost wydajności, innowacje i włączenie społeczne muszą współgrać. W ramach ESSU należy przewidzieć opcjonalne zharmonizowane przepisy w całej Unii dotyczące struktury programów akcjonariatu pracowniczego (koncepcja ESOP), wspomagane przez odrębnego pośrednika. Umożliwi to nie tylko MŚP, przedsiębiorstwom typu start-up i przedsiębiorstwom scale-up przyciąganie talentów i zachęcanie do długoterminowego zaangażowania, ale również zapewni pełne i sprawiedliwe uczestnictwo pracowników w wartości, jaką pomagają osiągnąć dzięki swojemu kapitałowi pracowniczemu i intelektualnemu. Przy opracowywaniu zharmonizowanych przepisów w ramach ESSU należy uwzględnić następujące zasady:

– jako warunek wstępny systemy takie nie powinny w żadnym wypadku zastępować ani zmniejszać zwykłego wynagrodzenia podstawowego ani jakiejkolwiek innej formy składki, takiej jak składki na ubezpieczenie społeczne, lecz powinny stanowić świadczenie uzupełniające wszystkie prawa socjalne i umowne;

– przejrzystość musi być kluczową zasadą podczas opracowywania i wdrażania takich systemów;

– uczestnictwo w takich systemach musi być niedyskryminacyjne i otwarte dla wszystkich pracowników;

– uczestnictwo pracowników w takich systemach musi pozostać dobrowolne;

– takim systemom muszą towarzyszyć mechanizmy ochrony pracowników przed nadmiernym ryzykiem finansowym.

Komisja, w porozumieniu z partnerami społecznymi i w oparciu o przykłady najlepszych praktyk, powinna opracować proste i podstawowe wzory umów o udziale w zyskach oraz wytyczne dla ESSU, aby ułatwić wdrażanie, zwiększyć świadomość na temat koncepcji ESOP i zharmonizować systemy udziału finansowego we wszystkich państwach członkowskich. Wzory umów i wytyczne powinny zawierać informacje na temat powiązanego ryzyka finansowego dla pracowników, określać opcje wykupu pracowników oraz uwzględniać wpływ na pracowników ze szczególnym uwzględnieniem równouprawnienia płci.

7. Przyciąganie kapitału wysokiego ryzyka

Państwa członkowskie powinny wprowadzić zharmonizowane instrumenty dłużne podobne do akcji, które umożliwią inwestorom inwestowanie w spółki bez nabywania praw kontroli nad spółką (takich jak prawa do udziału w zyskach, ciche udziały lub pożyczki powiązane z zyskiem). Takie instrumenty dłużne podobne do akcji powinny:

– być tworzone przez zawarcie umowy między spółką a inwestorem w sprawie wkładu kapitałowego; umowa taka musi określać zainwestowaną kwotę główną, zawierać określony termin spłaty i przewidywać rekompensatę, która może przyjąć formę stałych lub zmiennych odsetek lub udziału w zyskach;

– podlegać zwykłym wierzytelnościom;

– być traktowane jako kapitał własny lub kapitał zastępujący kapitał własny do celów regulacyjnych i księgowych.

Aby zwiększyć pewność prawa we wszystkich 27 jurysdykcjach państwowych rynku wewnętrznego oraz zredukować bariery wejścia na rynek dla inwestycji w ESSU, Komisja powinna ułatwić opracowywanie wzorów umów spółki, umów akcjonariuszy i wszystkich innych istotnych dokumentów dla ESSU oraz ustanowić platformę, na której te wzory dokumentów będą udostępniane we wszystkich językach urzędowych Unii. .

Komisja powinna powołać grupę ekspertów, której zadaniem będzie opracowanie znormalizowanego wzoru umowy spółki wysokiej jakości, odpowiadającego zharmonizowanym wymogom dla ESSU. Do tej grupy ekspertów powinni należeć między innymi założyciele, inwestorzy i związki zawodowe.

Komisja powinna powołać kolejną grupę ekspertów, której zadaniem będzie opracowanie znormalizowanych i sprawiedliwych wzorów umów akcjonariuszy wysokiej jakości. Takie wzory umów akcjonariuszy powinny zapewniać równowagę między interesami założycieli i inwestorów. Do tej grupy ekspertów powinni należeć między innymi założyciele i inwestorzy kapitału wysokiego ryzyka.

Komisja powinna ustanowić Wspólne Centrum Badawcze ds. europejskiego i porównawczego prawa handlowego w celu ustanowienia powszechnie dostępnych i porównywalnych informacji na temat regulacji działalności gospodarczej w państwach członkowskich we wszystkich językach urzędowych Unii.

8. Specjalistyczne rozstrzyganie sporów

Aby przyspieszyć rozstrzyganie sporów dotyczących ESSU, należy ustanowić alternatywny specjalistyczny mechanizm rozstrzygania sporów. Udział w tym mechanizmie powinien być uzależniony od zgody zaangażowanych stron. Spory dotyczące indywidualnego i zbiorowego prawa pracy powinny być wyłączone z zakresu tego mechanizmu. Jurysdykcję w takich przypadkach należy ustalić zgodnie z art. 20–23 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012.

Ponadto państwa członkowskie powinny ustanowić w swoich sądach krajowych specjalny zespół orzekający – jeden zespół orzekający w jednym konkretnym sądzie na szczeblu krajowym lub jeden zespół orzekający w jednym konkretnym sądzie w każdej jednostce federalnej, w zależności od krajowego systemu sądowego. Takie zespoły powinny zajmować się rozstrzyganiem sporów cywilnoprawnych między spółkami dotyczących formy korporacyjnej ESSU, sporów wynikających z nabycia ESSU lub udziałów w ESSU lub związanych z takim nabyciem, a także sporów między ESSU a członkami zarządu lub rady nadzorczej ESSU. Państwa członkowskie powinny dopilnować, aby postępowania przed takimi zespołami orzekającymi mogły być prowadzone w języku angielskim, pod warunkiem że zainteresowane strony wyrażą na to zgodę.

UZASADNIENIE

Na mocy nowego mandatu Komisja Europejska ogłosiła zamiar stworzenia nowego statusu prawnego dla przedsiębiorstw – 28. systemu prawnego. 28. system prawny opisuje technikę legislacyjną, na mocy której prawnie wiążące przepisy przyjęte na szczeblu UE współistnieją na terytoriach państw członkowskich z przepisami krajowymi. Ich stosowanie zależy od dobrowolnego wyboru podmiotów prywatnych podporządkowania się tym przepisom UE. Z punktu widzenia tych podmiotów prywatnych przepisy UE muszą być dla nich korzystniejsze niż mające zastosowanie prawo krajowe. UE skorzystała wcześniej z tej techniki legislacyjnej przy okazji przyjmowania ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego (OIPE), przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) i spójki europejskiej (SE). Komisja zaproponowała europejską spółkę prywatną, *Societas Unius Personae* (spółkę SUP) i wspólne europejskie prawo sprzedaży jako 28. system prawny, ale nie zakończyła procesu legislacyjnego.

Wykorzystanie techniki legislacyjnej 28. systemu prawnego w celu wspierania innowacyjnych przedsiębiorstw pojawiło się ponownie w raporcie Enrica Letty pt. „Much more than a market" [Znacznie więcej niż rynek], w którym wezwał on do utworzenia „uproszczonej spółki europejskiej". Podobne odniesienia można również znaleźć w różnych niedawnych komunikatach Komisji Europejskiej oraz w raporcie Draghiego na temat przyszłości europejskiej konkurencyjności. Sprawozdanie z własnej inicjatywy w kwestiach ustawodawczych Parlamentu Europejskiego ma wyznaczyć ścieżkę projektowania i ram takiej formy korporacyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem tego, w jaki sposób status ten mógłby przynieść korzyści MŚP, przedsiębiorstwom typu start-up i przedsiębiorstwom scale-up oraz ich założycielom, którzy chcą działać i rozszerzać działalność na całym rynku wewnętrznym, bez ograniczania się do nich.

Komisja Europejska podejmowała wcześniej próby ustanowienia systemu dla prywatnej spółki europejskiej, jednak żadna z nich nie była skuteczna. Przyczyny ich niepowodzenia wynikają z luk w strukturze oraz braku zabezpieczeń w zakresie prawa pracowników do konsultacji i uczestnictwa, w związku z czym nie udało się osiągnąć niezbędnego konsensusu. Tworzenie dodatkowych obciążeń prawnych, administracyjnych i finansowych związanych z tymi próbami również przyczyniło się do ograniczenia zainteresowania młodych przedsiębiorstw.

Ustanowienie niezbędnych zabezpieczeń w celu skutecznego zapobiegania nadużywaniu 28. systemu prawnego, w szczególności w odniesieniu do zasad współzarządzania, ma ogromne znaczenie i jest niezbędnym warunkiem wstępnym powodzenia tego projektu i jego akceptacji społecznej.

Chociaż podjęto istotne kroki w celu harmonizacji prawa spółek w Europie, wiele wyzwań, w szczególności dla mniejszych i nowo powstających przedsiębiorstw, pozostaje po wielu latach nierozwiązanych, a jednocześnie pojawiły się nowe wyzwania gospodarcze.

Sprawozdawca zaleca zatem, aby formę korporacyjną zaproponowaną przez Komisję nazwać „europejską spółką start-up i scale-up" (ESSU). Zamiast ustanawiać autonomiczną ogólnoeuropejską formę korporacyjną w drodze rozporządzenia, które wymagałoby zastosowania art. 352 ust. 1 TFUE jako podstawy prawnej i stwarzałoby ryzyko powtarzania błędów popełnionych w przeszłości, sprawozdawca zaleca ustanowienie krajowej formy korporacyjnej automatycznie uznawanej we wszystkich państwach członkowskich. Można to

osiągnąć przez modernizację istniejących krajowych form korporacyjnych z ograniczoną odpowiedzialnością lub przez stworzenie nowych, dostosowanych do indywidualnych potrzeb krajowych form korporacyjnych. Takie ponadnarodowe podejście do istotnych elementów krajowej formy korporacyjnej można osiągnąć za pomocą dyrektywy zapewniającej maksymalną harmonizację na podstawie art. 50 i 114 TFUE.

Forma korporacyjna „europejskiej spółki start-up i scale-up" (ESSU) rozwiązałaby problem obciążeń przez stworzenie uproszczonego, cyfrowego, zrozumiałego i przyjaznego dla użytkownika otoczenia regulacyjnego dostosowanego do potrzeb MŚP, przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up, bez zawężania do nowej kategorii przedsiębiorstw „innowacyjnych" lub innych kryteriów ograniczających, w celu tworzenia i wzmacniania innowacji w Europie. Uzależnienie dostępu do formy prawnej od przedstawienia przez strony dowodów niezbędnych do zakwalifikowania się do tej formy – na przykład w celu wykazania „innowacyjnego" charakteru – zwiększyłoby obciążenie administracyjne, z którym borykają się zwłaszcza małe i średnie przedsiębiorstwa. Aby jak najlepiej zaspokoić potrzeby MŚP, przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up, ESSU musi być spółką z ograniczoną odpowiedzialnością nienotowaną na giełdzie.

Oprócz uproszczenia procedur tworzenia i rejestracji przedsiębiorstw sprawozdawca proponuje, aby ramy prawne uwzględniały różne elementy mające na celu wzmocnienie konkurencyjności MŚP, przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up, które zdecydują się na przyjęcie nowej formy korporacyjnej. W związku z tym we wniosku wskazano różne elementy, które należy uwzględnić, aby poprawić dostęp ESSU do kapitału i talentów oraz zachęcić do podejścia długoterminowego. W szczególności przedsiębiorstwa typu start-up, przekształcające innowacyjne pomysły w produkty nadające się do wprowadzenia do obrotu, są narażone na tzw. „zabójcze przejęcia", które trudno jest kontrolować za pomocą przepisów dotyczących kontroli połączeń. Sprawozdawca pragnie zatem przeanalizować elementy długoterminowych, ukierunkowanych na cel form korporacyjnych, których przykłady istnieją już lub pojawiają się w różnych państwach członkowskich. W szczególności dotyczy to „blokad aktywów" i ewentualnych wyzwań związanych z przekształceniami transgranicznymi. Aby zachować atrakcyjność w oczach inwestorów, w przypadku przedsiębiorstw, które wybierają system prawny oparty na podejściu długoterminowym, każdemu takiemu wnioskowi muszą towarzyszyć ogólnounijne zharmonizowane przepisy dotyczące instrumentów dłużnych podobnych do akcji umożliwiających inwestorom inwestowanie w przedsiębiorstwa bez nabywania praw kontroli nad spółką (takich jak prawa do udziału w zyskach, ciche udziały lub pożyczki powiązane z zyskiem).

Sukces innych form korporacyjnych w innych krajach (takich jak Delaware Inc. w Stanach Zjednoczonych) jest związany z wydajnością, szybkością i stopniem specjalizacji systemu sądownictwa orzekającego w sprawach dotyczących tej formy korporacyjnej. W odniesieniu do ESSU cel ten można osiągnąć za pomocą mechanizmu pozasądowego rozstrzygania sporów lub systemu specjalnych zespołów orzekających wyspecjalizowanych w sprawach związanych z ESSU w sądach państw członkowskich. W obydwu przypadkach jednostka orzekająca zajmowałaby się rozstrzyganiem sporów cywilnoprawnych między spółkami, sporów wynikających z nabycia ESSU lub udziałów w ESSU lub związanych z takim nabyciem, a także sporów między ESSU a członkami struktury zarządzania ESSU. Udział w tych specjalnych formach rozstrzygania sporów jest uzależniony od zgody zainteresowanych stron. Spory dotyczące indywidualnego i zbiorowego prawa pracy są wyłączone z zakresu tego mechanizmu.

Jeżeli chodzi o zabezpieczenia przepisów dotyczących współzarządzania, sprawozdawca proponuje rozwiązanie kolizyjne zamiast przepisów prawa materialnego obowiązującego w SE. Przepisy dotyczące współzarządzania różnią się znacząco w poszczególnych państwach członkowskich. Ich istnienie i znaczenie są ściśle powiązane z tkanką społeczną gospodarki państwa członkowskiego. Zdecydowanie zaleca się, aby ESSU nie naruszały krajowych ustaleń dotyczących współzarządzania. W oczach sprawozdawcy aby zagwarantować poszanowanie specyfiki krajowej, lepiej oprzeć się na normach kolizyjnych harmonizujących wyznaczanie mającego zastosowanie prawa krajowego niż na zharmonizowanych przepisach unijnych, które zawsze będą oznaczać kompromis polityczny z wyższymi standardami współzarządzania w niektórych państwach członkowskich. W związku z tym zaleca się, aby w przypadku ESSU określać prawo właściwe dla spraw związanych ze współzarządzaniem w zależności od lokalizacji rzeczywistej siedziby ESSU, która jest miejscem głównego zarządu spółki.

Ponadto ESSU pozostaje bez uszczerbku dla indywidualnego i zbiorowego prawa pracy, a prawo właściwe dla indywidualnych umów o pracę określa art. 8 rozporządzenia Rzym I.

ZAŁĄCZNIK: PODMIOTY LUB OSOBY, OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCA OTRZYMAŁ INFORMACJE

Zgodnie z art. 8 załącznika I do Regulaminu sprawozdawca oświadcza, że przy sporządzaniu projektu sprawozdania otrzymał informacje od następujących podmiotów lub osób:

Podmiot lub osoba
ACT | The App Association - Transparency Register: 72029513877-54
Association pour l'Unification du Droit des affaires en Europe - Transparency Register: 490631396665-19
Bundesministerium der Justiz (BMJ) - Federal Ministry of Justice
Bundesministerium für Arbeit und Soziales (BMAS) - Federal Ministry of Labour and Social Affairs)
Bundesnotarkammer - Transparency Register: 74591581960-65
Bundesverband der Deutschen Volksbanken und Raiffeisenbanken - Transparency Register: 22330076571-75
Bundesverband Öffentlicher Banken Deutschlands eV- Transparency Register: 0767788931-41
Confédération des Petites et Moyennes Entreprises (CPME) - Transparency Register: 74081206759-11
Conseil International du Notariat Belge /Internationale Raad van het Belgisch Notariaat- Transparency Register: 134690012359-91
Deutsche Bank AG - Transparency Register: 271912611231-56
Deutsche Börse AG - Transparency Register: 20884001341-42
Deutsche Industrie- und Handelskammer - Transparency Register: 22400601191-42
Deutscher Gewerkschaftsbund (DGB) - Transparency Register: 07595112423-87
Deutscher Sparkassen-und Giroverband - Transparency Register: 62379064909-15
Deutscher Steuerberaterverband e.V. - Transparency Register: 845551111047-04
EU Inc Petition - Transparency Register: 848536795849-82
European Commission
European Confederation of Directors' Associations (ecoDa) - Transparency Register: 37854527418-86
European Savings and Retail Banking Group - Transparency Register: 8765978796-80
European Startup Nations Alliance (ESNA)
European Trade Union Confederation - Transparency Register: 06698681039-26
France Digitale- Transparency Register: 479234015862-06
Gesamtverband der Deutschen Versicherungswirtschaft e.V. - Transparency Register: 6437280268-55
Global Legal Entity Identifier Foundation - Transparency Register: 660337819709-62
Hans-Böckler-Stiftung - Transparency Register: 957887652130-79
International Credit Insurance & Surety Association - Transparency Register: 924462331324-02
Leibniz Institute for Financial Research SAFE - Transparency Register: 843071031814-24
Nordic Financial Unions - Transparency Register: 4129929362-47
Oliver Coste
Österreichische Notariatskammer - Transparency Register: 6475183729-37
Permanent Representation of Austria to the European Union
Permanent Representation of Estonia to the European Union
Permanent Representation of France to the European Union
Permanent Representation of the Federal Republic of Germany to the European Union
Permanent Representation of the Kingdom of the Netherlands to the European Union

Startup Portugal
Stiftung Verantwortungseigentum e.V.- Transparency Register: 202064594750-82
Stripe, Inc.- Transparency Register: 389356530261-76
vbw - Vereinigung der Bayerischen Wirtschaft e. V. - Transparency Register: 49096067887-19

Powyższy wykaz został sporządzony na wyłączną odpowiedzialność sprawozdawcy.

Gdy osoby fizyczne są wymienione w wykazie z imienia i nazwiska, zidentyfikowane poprzez swoją funkcję lub wymienione z imienia i nazwiska wraz z podaniem ich funkcji, sprawozdawca oświadcza, że przedstawił tym osobom fizycznym Oświadczenie o ochronie prywatności w Parlamencie Europejskim nr 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), w którym przedstawione są warunki mające zastosowanie do przetwarzania danych osobowych tych osób oraz prawa związane z takim przetwarzaniem.